

Reactie VNMI op Wet minimum CO2-prijs elektriciteitsopwekking

Internetconsultatie 20 augustus 2018

Hoofdpunten

- VNMI onderkent dat een doordachte invoering van een minimum CO2-prijs, die geldt voor zowel ETS als niet-ETS sectoren, kan bijdragen aan emissiereductie, het aanjagen van innovatieve klimaatoplossingen en de totstandkoming van een klimaatneutrale economie.
- Het voorstel in het Regeerakkoord voor een nationale minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking creëert hiervoor echter niet de juiste voorwaarden. Het klimaat ondervindt geen voordeel doordat de emissie-uitstoot tot 2030 in Nederland weliswaar afneemt, maar in de Europese Unie als geheel toeneemt. Ook verslechtert de internationale concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven doordat de elektriciteitsprijzen stijgen en de leveringszekerheid kan afnemen.
- VNMI bepleit derhalve om het ontwerpvoorstel voor de invoering van een nationale minimum CO2-prijs aan te houden totdat een Europese aanpak mogelijk is óf een dergelijke maatregel regionaal wordt ingevoerd in samenwerking met omliggende landen waarmee Nederland veel elektriciteit uitwisselt als Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, België, Luxemburg en Zwitserland (eventueel via een Europese koplopergroep).
- Een minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking mag bovendien niet tot gevolg hebben dat emissies die vrijkomen bij het maken van staal en non-ferro legeringen extra worden belast. Dit om te voorkomen dat een duurzame en circulaire omgang met deze gassen wordt ontmoedigd. In de Nuon-centrales in Velsen worden restgassen zoals hoogovenmenggas en cokesovengas afkomstig van Tata Steel verstoekt. Het hergebruik van deze restgassen levert een aanzienlijke besparing op. Zonder deze methode zou het restgas zomaar verbrand (afgefakkeld) moeten worden en als extra CO2 worden uitgestoten.
- VNMI blijft graag met het kabinet meedenken om te komen tot een doordachte CO2-beprijzing die het klimaat helpt én de Nederlandse innovatiekracht in stelling brengt.¹

¹ In dit kader brengt VNMI, in samenwerking met FME (metaal-elektro industrie) en AVNEG (gieterijen), dit najaar de klimaatopgave van haar lidbedrijven in kaart, ook om te bezien welke klimaatinnovaties het meest kansrijk zijn. Deze Klimaatroutekaart 2030, die wordt samengesteld in samenwerking met Berenschot, wordt begin januari 2019 gepresenteerd.

Toelichting

- 1) Wat vindt u van het ontwerpvoorstel en de memorie van toelichting waarin de minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking is uitgewerkt?

Het kabinet heeft in het Regeerakkoord afgesproken om tot 2030 op nationaal niveau een veel verdergaande CO2-reductie te realiseren dan op Europees niveau is overeengekomen. VNMI, dat de belangen vertegenwoordigt van de in Nederland gevestigde metallurgische industrie, deelt deze ambitie als opstap naar een klimaatneutrale economie in 2050. Wij zijn voorstander van een ambitieus klimaatbeleid en geloven in de innovatiekracht van bedrijven als succesfactor van de energietransitie. Door hun innovatiekracht ten volle te benutten, kan Nederland een koppositie innemen als pionier en exporteur van klimaatinnovaties, onder andere op het gebied van circulaire economie (het hoogwaardig omzetten van metaalschroot in voor de maatschappij waardevolle producten) en 'metal fuels', waarbij metaalpoeder in de toekomst kan dienen als CO2-vrije energiebron voor het verkeer op de weg, de scheepvaart en energiecentrales.

Geen milieuvoordeel

Het voorstel in het Regeerakkoord voor een nationale CO2-minimumprijs bij elektriciteitsopwekking – dat is uitgewerkt in het ontwerpvoorstel en de memorie van toelichting – creëert hiervoor echter niet de juiste voorwaarden. Het klimaat ondervindt geen voordeel doordat op Europees niveau tot 2030 juist meer emissies worden uitgestoten. Hiermee wordt het beoogde netto klimaatvoordeel binnen Nederland weer teniet gedaan. Bovendien verslechtert de internationale concurrentiepositie van Nederland doordat de elektriciteitsprijzen stijgen en de leveringszekerheid kan afnemen. Nederland schiet zichzelf hiermee in de voet, zonder dat het klimaat wordt geholpen. Het onderzoeksrapport van Frontier Economics, dat werd uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken & Klimaat en op 9 juli jongstleden aan de Tweede Kamer werd verstuurd, toont dit nadelige klimaateffect ook duidelijk aan.

Leveringszekerheid elektriciteit in het geding

Frontier Economics stipt terecht aan dat Nederland onderdeel uitmaakt van een Europese energiemarkt en zich niet aan dit spel van vraag en aanbod kan onttrekken. De invoering van een nationale minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking prijst dure en milieuvriendelijke Nederlandse energiecentrales uit de markt. De Nederlandse centrales, die minder energie zullen leveren, kunnen immers niet meer concurreren met buitenlandse energiecentrales die goedkope stroom leveren met een hogere CO2-uitstoot per hoeveelheid geproduceerde elektriciteit. Hierdoor stijgt niet alleen de import van meer vervuilende elektriciteit, maar neemt ook de leveringszekerheid af, temeer omdat de import van elektriciteit extra stijgt tijdens piekuren (oplopend tot meer dan 60% in 2030). Ook stijgen de elektriciteitsprijzen in Nederland als de invoering van een nationale minimum CO2-prijs wordt gecombineerd met de voorgenomen uitfasering van kolencentrales.

Samenwerking met andere landen noodzakelijk

VNMI onderkent dat een minimum CO2-prijs kan zorgen voor emissiereductie en het aanjagen van innovatie, maar alleen als deze in een internationaal of tenminste regionaal-Europees verband wordt ingevoerd. In het Regeerakkoord staat dat het kabinet met gelijkgestemde Noordwest-Europese landen wil optrekken om tot ambitieuzere klimaatafspraken te komen om op deze wijze concurrentienadelen voor de Nederlandse economie te voorkomen. Het voorstel voor een minimum

CO2-prijs moet ten minste deze lijn volgen. Dat betekent voor wat betreft de elektriciteitsmarkt bij voorkeur op EU-schaal, en ten minste op pentalaterale/ regionale schaal. Doordat de elektriciteitssector meer regio-gebonden is dan de energie-intensieve industrie, waaronder de Nederlandse metallurgische industrie, kan voor deze sector een regionale/ pentalaterale worden voorgestaan. Voor de Nederlandse metallurgische industrie geldt dit vanwege concurrentiegevoeligheid expliciet niet: voor de VNMI-bedrijven met veelal de wereld als markt is idealiter een globale benadering van toepassing.

VNMI bepleit derhalve om het ontwerpvoorstel aan te houden totdat op Europees niveau stappen worden gezet óf een dergelijke maatregel wordt ingevoerd in samenwerking met omliggende landen waarmee Nederland veel elektriciteit uitwisselt als Frankrijk, Duitsland, België, Luxemburg, Zwitserland en Oostenrijk (eventueel via een Europese koplopergroep). Via deze route wordt alsnog het achterliggende doel bereikt om de economie te verduurzamen middels klimaatoplossingen die het Nederlandse bedrijfsleven internationaal ook kan vermarkten. Ook worden de tekortkomingen in het ETS-systeem ondervangen, komt de leveringszekerheid in Nederland niet in het geding en wordt een gelijk speelveld voor het bedrijfsleven veiliggesteld.

Een minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking mag bovendien niet tot gevolg hebben dat emissies die vrijkomen bij het maken van staal en non-ferro legeringen extra worden belast. De emissies van hoogoven gas gestookte centrales zijn het gevolg van het staalmaakproces en zouden daarom vrijgesteld moeten worden van deze regeling. Als zij wel onder deze regeling vallen, wordt een duurzame en circulaire omgang met deze gassen ontmoedigd.

2) Overige opmerkingen bij het ontwerpvoorstel en de memorie van toelichting

Zoals gesteld, bepleit VNMI om het ontwerpvoorstel aan te houden totdat een Europese dan wel regionale aanpak mogelijk is. Desalniettemin hebben wij enkele aanvullende opmerkingen en vragen bij het huidige ontwerpvoorstel en de memorie van toelichting.

- VNMI is voorstander van een CO2-prijs die het Nederlandse bedrijfsleven in brede zin op een gelijke manier behandelt. Op deze wijze wordt duurzame innovatie optimaal gestimuleerd en beloond. Een eventuele minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking zou derhalve ook moeten gelden voor niet ETS-sectoren.
- De ETS CO2-prijs zou in de toekomst boven de minimumprijs kunnen uitstijgen, bijvoorbeeld als overtollige rechten uit de markt worden gehaald. VNMI vraagt nader te verduidelijken hoe het beleid in dat geval effect heeft. De nationale CO2-belasting wordt immers berekend door de wettelijke minimum CO2-prijs met de ETS CO2-prijs te verminderen.
- Uit de memorie van toelichting valt evenzeer op te maken dat de Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA) goedkeuring van het elektriciteitsmonitoringsplan kan weigeren als de beschreven methodiek niet voldoet aan de wettelijke vereisten én/of als het bestuur van de NEA er anderszins van overtuigd is dat de belastingplichtige inrichting niet in staat is om emissies te monitoren en te rapporteren. Dit is onder meer het geval als een inrichting hiervoor niet de juiste personen in huis heeft. VNMI vraagt in de memorie van toelichting nader te specificeren wanneer hiervan sprake kan zijn.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Sekhar Lahiri, directeur VNMI, tel. 088-4008528 / info@basismetaal.nl (www.vnmi.nl).

Over VNMI

De Vereniging Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI) is de brancheorganisatie van Nederlandse producenten van ruwe metalen en metaallegeringen en halffabricaten daarvan. VNMI vertegenwoordigt ruim 80% van de in Nederland gevestigde metallurgische industrie. De bedrijven in de metallurgische industrie vertegenwoordigen in Nederland circa 50.000 voltijdsbanen (direct/indirect) en een exportwaarde van 6 miljard euro op jaarbasis.